

Sygn. akt SDI 18/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puzkarski (przewodniczący)
SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)
SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych,
w sprawie radcy prawnego **P. M.**,
obwinionego z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.) w zw. z art 1 oraz art.6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 17 czerwca 2014 r.,
kasacji, wniesionych przez pełnomocnika pokrzywdzonych K. B. i G. B.
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 29 października 2013 r.,
zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] z dnia 22 kwietnia 2013 r.,

**uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę P. M.
Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców**

Prawnych w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...] orzeczeniem z dnia 22 kwietnia 2013 r. uznał radcę prawnego P. M. za winnego tego, że w okresie od 3 lipca 2007 r. do 13 września 2007 r., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, usunął z kancelarii adwokackiej przy ul. J. [...] z należących do adw. K. B. akt spraw: [...] oraz z należących do adw. G. B. akt spraw: [...] – dokumenty szczegółowo opisane w zarzucie - wraz z tymi aktami, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.) w zw. z art. 1 oraz art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył mu za ten czyn karę pieniężną w wysokości 19.000 zł oraz karę zakazu wykonywania patronatu na okres 5 lat i obciążył go kosztami postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył obwiniony oraz pokrzywdzone: K. B. i G. B.

Orzeczeniem z dnia 29 października 2013 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w [...] uchylił orzeczenie Sądu I instancji w tej sprawie i umorzył postępowanie powołując się na wystąpienie ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia.

Obecnie, dwie odrębne kasacje na niekorzyść obwinionego wniósł pełnomocnik pokrzywdzonych, tj. G. B. oraz K. B., zaskarżając orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w całości na niekorzyść obwinionego. Autor obu nadzwyczajnych środków zaskarżenia zarzucił orzeczeniu sądu odwoławczego rażące naruszenie prawa materialnego mogące mieć istotny wpływ na jego treść w postaci obrazy art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 276 k.k., art. 101 § 1 pkt 4 k.k. i art. 102 k.k., polegające na nieprawidłowym przyjęciu przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, że w niniejszej sprawie doszło do przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego, w konsekwencji czego bezpodstawnie uchylono orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 22 kwietnia 2013 r. oraz

umorzono postępowanie, pomimo tego, że nie ustała karalność czynu popełnionego przez obwinionego.

W oparciu o tak sformułowany zarzut, skarżący wniósł – w obu kasacjach – o uchylenie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Występujący na rozprawie kasacyjnej zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych poparł zarzuty i wnioski zamieszczone w nadzwyczajnych środkach zaskarżenia i wniósł o ich uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje wniesione przez pełnomocnika obu pokrzywdzonych okazały się zasadne, a podniesiony w nich zarzut obrazy prawa materialnego i sformułowany wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia, zasługiwały na uwzględnienie. W motywach zaskarżonego orzeczenia odnotowano wprawdzie, że przewinienie zarzucone obwinionemu zawiera również znamiona czynu zabronionego określonego w art. 276 k.k., który jest zagrożony karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch, ale nie zinterpretowano prawidłowo prawnego znaczenia tej okoliczności. Ograniczono się do zauważenia, że w takiej sytuacji, stosownie do art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej. Natomiast w świetle dyspozycji art. 101 § 1 ust. 4 k.k., karalność występku zagrożonego karą nieprzekraczającą trzech lat pozbawienia wolności ustaje z upływem pięciu lat od czasu jego popełnienia. Zdaniem sądu odwoławczego, skoro czyn zarzucony obwinionemu w postępowaniu dyscyplinarnym został ograniczony ramami czasowymi „od 3 lipca 2007 r. do 13 września 2007 r.”, to okres przedawnienia upłynął z dniem 13 września 2012 r. Tymczasem, wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego został skierowany do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Izby Radców Prawnych z datą 7 stycznia 2013 r., a więc już po upływie terminu przedawnienia.

Rozstrzygnięcie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w niniejszej sprawie zostało przy tym oparte na założeniu, że w sprawie dyscyplinarnej radcy prawnego nie mógł mieć zastosowania przepis art. 102 k.k., a zatem nie nastąpiło przedłużenie okresu przedawnienia przewidziane w treści tej normy prawnej w

związku z wszczęciem postępowania karnego i skazaniem P.M. za ten sam czyn, który jest przedmiotem postępowania dyscyplinarnego. Podkreślono przy tym, że postępowanie karne prowadzone przeciwko P. M. oraz postępowanie dyscyplinarne w przedmiocie tego samego czynu, były postępowaniami niezależnymi oraz wskazano na znaczenie przepisu art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, z którego wynika, że postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego.

W ocenie Sądu Najwyższego, przedstawione rozumowanie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w tej sprawie nie jest jednak trafne. Z końcowego fragmentu wyводу zamieszczonego w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia wynika bowiem, że przedłużenie okresu przedawnienia o jakim mowa w art. 102 k.k. – w odniesieniu do czynów będących jednocześnie deliktami dyscyplinarnymi i wyczerpujących znamiona przestępstw opisanych w ustawie karnej – miałyby następować jedynie w wypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w okresie biegu terminu przedawnienia zarzuconego czynu, a następnie jego zawieszenia, zgodnie z dyspozycją art. 67 ust. 1 zd. drugie ustawy o radcach prawnych. Rzecz jednak w tym, że obowiązujące przepisy nie upoważniają do wprowadzania takiego rozróżnienia. Podkreślić trzeba, że przepis art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych określa terminy przedawnienia ścigania dyscyplinarnego, które determinują możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Natomiast przepis art. 70 ust. 3a tejże ustawy, wprowadził terminy przedawnienia karalności deliktu dyscyplinarnego. Po ich upływie nie jest więc dopuszczalne ukaranie dyscyplinarne i wykonanie kary. Jednak zarówno przedawnienie ścigania, jak przedawnienie karalności jest objęte normą wynikającą z treści art. 70 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, wydłużającą okresy przedawnienia jeżeli czyn stanowiący przedmiot postępowania dyscyplinarnego zawiera jednocześnie znamiona przestępstwa. Skoro przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej, a na gruncie kodeksu karnego przedawnienie karalności czynu wyczerpującego znamiona czynu określonego w art. 276 k.k. – wobec zrealizowania się przesłanki wynikającej z art. 102 k.k. – nie może nastąpić przed upływem dziesięciu lat, to nie powinno budzić wątpliwości, iż w sprawie obwinionego P. M. okres przedawnienia jeszcze nie

upłynął. Trudno zwłaszcza zgodzić się z poglądem, że na gruncie postępowania dyscyplinarnego w sprawach dotyczących radców prawnych zastosowanie znajduje jedynie przepis art. 101 § 1 pkt 4 k.k., natomiast wyłączone miałyby być stosowanie normy zawartej w art. 102 k.k. Natomiast niezbyt fortunny sposób ulokowania przepisu art. 70 ust. 3a ustawy o radcach prawnych, dodanego w wyniku nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 29 czerwca 2000 r. (Dz. U. Nr 48, poz. 545), nie uprawnia do interpretowania całej instytucji przedawnienia deliktu dyscyplinarnego w sposób prowadzący do wyniku nielogicznego i naruszającego inne dyrektywy wykładni.

Takie stanowisko zaprezentował już Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lipca 2010 r., SDI 13/10 (OSNSD 2010 nr 1, poz. 61) wyrażając przekonanie, że przepis art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych jest przepisem szczególnym, wyłączającym stosowanie art. 70 ust. 1 i art. 70 ust. 3a, gdy przewinienie dyscyplinarne wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa. Natomiast terminy określone w art. 70 ust. 3a ustawy o radcach prawnych dotyczą jedynie tych przewinień dyscyplinarnych, które nie zawierają znamion przestępstw. Stanowisko to, jak i argumentację przytoczoną na jego poparcie w pełni podzielił skład orzekający w niniejszej sprawie, co uzasadniało uwzględnienie kasacji i uchylenie zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych oraz przekazanie sprawy obwinionego P. M. temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Przy powtórnym rozpoznaniu przedmiotowej sprawy Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych będzie związany zapatrywaniami wyrażonymi powyżej (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych) i – o ile nie ujawnią się inne przeszkody procesowe – przystąpi do rozpoznania zwykłych środków odwoławczych złożonych przez strony.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.